

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

PROBELE ÎN PROCESUL PENAL. NULITĂȚILE

- ART. 97

Proba și mijloacele de probă

- (1) Constituie probă orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.
- (2) Proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace:
 - a) declarațiile suspectului sau ale inculpatului;
 - b) declarațiile persoanei vătămate;
 - c) declarațiile părții civile sau ale părții responsabile civilmente;
 - d) declarațiile martorilor;
 - e) înscrisuri, rapoarte de expertiză, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;
 - f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.
- (3) Procedul probatoriu este modalitatea de obținere a mijlocului de probă.

- ART. 100

- Administrarea probelor

- (1) În cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere.

- (2) În cursul judecății, instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

- (3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulată în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății se admite ori se respinge motivat de către organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci când:

- a) proba nu este relevantă în raport cu obiectul probațiunii din cauză;
- b) se apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă;
- c) proba nu este necesară, întrucât faptul este notoriu;
- d) proba este imposibil de obținut;
- e) cererea a fost formulată de o persoană neîndreptățită;
- f) administrarea probei este contrară legii.

ART. 101 - Principiul loialității administrării probelor

- (1) Este oprit a se întrebuița violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri în scopul de a se obține probe.
- (2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afectează capacitatea persoanei de a-și aminti și de a relata în mod conștient și voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdicția se aplică chiar dacă persoana ascultată își dă consimțământul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.
- (3) Este interzis organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

ART. 102-Excluderea probelor obținute în mod nelegal

- (1) Probele obținute prin tortură, precum și probele derivate din acestea nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.
- (2) Probele obținute în mod nelegal nu pot fi folosite în procesul penal.
- (3) Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei.
- (4) Probele derivate se exclud dacă au fost obținute în mod direct din probele obținute în mod nelegal și nu puteau fi obținute în alt mod.

• Art. 282 - Nulitățile relative

- (1) Încălcarea oricăror dispoziții legale în afara celor prevăzute la art. 281 determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinței legale s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului.
- (2) Nulitatea relativă poate fi invocată de procuror, suspect, inculpat, celelalte părți sau persoana vătămată, atunci când există un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale încălcate.
- (3) Nulitatea relativă se invocă în cursul sau imediat după efectuarea actului ori cel mai târziu în termenele prevăzute la alin. (4).

(4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) poate fi invocată:

- a) până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în această procedură;
- b) până la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției;
- c) până la următorul termen de judecată cu procedura completă, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecății.

(5) Nulitatea relativă se acoperă atunci când:

- a) persoana interesată nu a invocat-o în termenul prevăzut de lege;
- b) persoana interesată a renunțat în mod expres la invocarea nulității.

ART. 281 - Nulitățile absolute

- (1) Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind:
- a) compunerea completului de judecată;
 - b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;
 - c) publicitatea ședinței de judecată;
 - d) participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;
 - e) prezența suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;
 - f) asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie.

- (2) Nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere.
- (3) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. a) - d) poate fi invocată **în orice stare a procesului**.
- (4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) trebuie invocată:
- a) **până la încheierea procedurii în camera preliminară**, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în procedura camerei preliminare;
 - b) **în orice stare a procesului**, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecății;
 - c) **în orice stare a procesului**, indiferent de momentul la care a intervenit încălcarea, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

DISPOZIȚII TRANZITORII – ART. 4 din Legea de punere în aplicare

- **Art. 4. - (1)** Actele de procedură îndeplinite înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare la data îndeplinirii lor, rămân valabile, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.
- **(2)** Nulitatea oricărui act sau oricărei lucrări efectuate înainte de intrarea în vigoare a legii noi poate fi invocată numai în condițiile Codului de procedură penală.
- **(3)** În cauzele aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, încălcarea, în cursul urmăririi penale, a dispozițiilor legale privind prezenta obligatorie a învinuitului sau a inculpatului ori asistarea obligatorie a acestora de către apărător poate fi invocată până la începerea dezbaterilor.